

ד נ ו ן

17 באוקטובר 2012

לכבוד
רב ניצב יוחנן דנינו, מפכ"ל
משטרת ישראל
המטה הארצי, ירושלים
בפקס: 02-5428118

שלום רב,

הנדון: ירי אש חיה ואלומות משטרתית קשה כלפי אזרחים בביר הדאג'

אנו פונים אליך בבקשה דחופה כי תורה לחקור לאלתר את התנהלות המשטרה בעת הדבקת צווי הריסה ביישוב ביר הדאג' ביום ה-11 באוקטובר 2012, במהלכה נורו לעבר תושבי הכפר אש חיה, רימוני גז, רימוני הלם וכדורי גומי. עוד נבקשך לפעול בדחיפות להנחלת החוקים והנהלים העוסקים בשימוש בכוח בהפרות סדר בקרב שוטרי משטרת ישראל, וזאת לאחר שמבדיקה ראשונית של אירועי יום זה עולה כי המשטרה הפעילה אמצעים בלתי מידתיים לדיכוי התנגדות התושבים, לא ערכה כל ניסיון להידבר עמם ונקטה בדפוסי פעולה מתסיסים לרבות שהות ממושכת וארוכה מהנדרש ביישוב עצמו, והכל כמפורט להלן:

1. ביום חמישי, 11 באוקטובר 2012, בסביבות השעה 10:00, הגיעו ליישוב הבדואי ביר הדאג' שבנגב פקחי משרד הפנים מלווים בעשרות רבות של שוטרים, לצורך חלוקת ארבעה צווי הריסה למבנים ולמכלית סולר ביישוב. ביר הדאג' הנו יישוב בדואי הנמצא שנים ארוכות בהליכי הסדרה.

2. בתגובה, החלה התקהלות תושבים באזור המסגד, אשר בסמוך לו ניצב אחד המבנים שבו נמסר צו הריסה. מתחקיר ראשוני של האירוע עולה, כי עימותים פרצו בין התושבים לכוחות המשטרה, במהלכם פעלו השוטרים באלימות קשה וחסרת הבחנה וירו כלפי התושבים אש חיה ללא כל התראה מוקדמת, וכן עשרות רבות של רימוני גז, רימוני הלם, וכדורי גומי. תושבת היישוב אשר נפגעה מכדור גומי בזרועה פונתה לקבלת טיפול רפואי בסורוקה.

מצ"ב צילום של כלי רכב שניזוק מכדור חי (צילום יועבר אף במייל)

3. שימוש השוטרים באש חיה כלפי אזרחים, גם אם הם מפרי סדר, באזור מיושב ובנסיבות שעל פניו נראה שאינן מצדיקות זאת, נעשה בניגוד לחוק ולפקודה האוסרת על ירי אש חיה לצורך פיזור מתפרעים (פקודת מטא"ר 06.02.14), מהווה הסלמה חמורה ומיותרת וחציית קו אדום בהתנהלות המשטרה כלפי אזרחי ישראל הערבים, ויש לפעול לאלתר למניעת הישנותו. זאת בפרט לאור

הלקחים שנלמדו מאירועי אוקטובר 2000 וכשמדובר בנסיבות המורכבות המאפיינות את חייהם של הבדואים תושבי הנגב ואת יחסיהם עם הרשויות. להזכירך, ועדת אור, אשר עמדה על הצורך להבטיח שאירועים דומים לאירועי אוקטובר לא יישנו, קבעה כי יש להבהיר באורח חד משמעי לגורמי אכיפת החוק כי ירי אש חיה אינו אמצעי לפיזור המון על ידי המשטרה.

4. אף שהשימוש באש חיה מגמד לכאורה את העיסוק בתחמושת המגוונת שנורתה לעבר התושבים ביום זה בביר הדאג', אנו שבים ומתריעים מפני שימוש לא מידתי ומופרז בכל סוגי התחמושת, לרבות רימונים שונים וכדורי גומי, וזאת בפרט כאשר **לא קדם לירי כל ניסיון להיזבר עם התושבים**, ניסיון אשר עשוי היה לצנן את הרוחות ולמנוע את האלימות המשטרתית הקשה.

5. אלימות הכוחות הממונים על אכיפת חוק לא הסתיימה בירי. בנוסף לעדויות על אלימות פיזית במהלך העימותים, ספגו שלושה תושבים, אחד מהם נכה, מכות נמרצות משוטרים אף שלא היו מעורבים בעימותים. שלושת התושבים, אשר נזקקו גם הם לטיפול רפואי, הגישו על כך תלונות ליחידת מח"ש בבאר שבע.

6. זאת ועוד. מעדויות התושבים נלמד כי שוטרים רבים פעלו ביישוב כשהם רעולי פנים, עוטי קסדות, וחלקם הגדול אף לא נשא תג מזהה, זאת בניגוד לחובת ההזדהות המעוגנת בהוראות ס' 5א לפקודת המשטרה (נוסח משולב), תשל"א-1971, והנחיה מפורשת שלך שניתנה אך באחרונה ולפיה בטיפול בהפרות סדר יפעלו שוטרי משטרת ישראל כשהם גלויי פנים ועונדי תג שם (על הנחיה זו למדנו ממכתבו של עו"ד דן אלדד מפרקליטות המדינה לאגודה מיום 12.8.2012).

7. אין חולק כי על המשטרה לפעול לשמירה על הסדר הציבורי ולמניעת התפרעויות, וכי היה עליה להתמודד עם אווירה טעונה ומורכבת בביר הדאג' בשעה שליוותה פקחים נושאי בשורת הריסה. אולם נדמה כי במקום לנסות להימנע ככל האפשר מעימותים ולפעול באמצעים מידתיים לדיכויים, בחרה המשטרה ליצור סיטואציות מתסיסות ומלבות יצרים: הבחירה להגיע ליישוב בכוחות משטרה גדולים, הסוואת פני השוטרים ואי נשיאת תגים מזהים, וההחלטה לשהות בשטח שעתיים וחצי נוספות לאחר שהסתיימה חלוקת הצווים, תוך התעלמות מבקשות מפורשות של חברי הנהגת היישוב מהשוטרים כי יעזבו את המקום לאחר ששימתם הושלמה. אחד מהם סיפר, כי פנייתו לאחד המפקדים נענתה בתשובה "נהיה כאן כמה שנרצה, אולי נבנה עליכם בסיס שלם". בנוסף, קבלו התושבים על שימוש בשפה אדנותית ועולבת כלפיהם, ובביטויים דוגמת "עוף מפה יא בן זונה", "אזיין את אחותך", "אתה ערבי, הכוח בידיים שלי".

8. השתלשלות האירועים המפורטת במכתבנו מהווה חוליה נוספת וחמורה בהסלמת התנהלות המשטרה כלפי תושבי הנגב הבדואים. מחר, יום חמישי, 18 באוקטובר, צפויה להתקיים בבאר שבע הפגנה כנגד צווי ההריסה, הריסת הבתים והאלימות המשטרתית. אנו מבקשים כי תורה לאלתר לכוחות המשטרה במחוז הדרום לפעול בהתאם לנהלים המסדירים את הטיפול המשטרתית בהפגנות, ולשמור על איפוק מרבי במהלך הפגנה זו.

לאור כל האמור לעיל, נבקשך להורות על חקירה מיידית של התנהלות המשטרה בביר הדאג' ביום ה-11 באוקטובר, ובפרט לחקור את ירי האש החיה ולמצות את הדין עם מבצעה. מאחר שירי אש חיה לצורך פיזור מתפרעים אסור אלא אם נתת לכך היתר (פקודת מטא"ר 06.02.14 סי' 3.א) נבקש לדעת עוד האומנם אישרת ירי כדורים חיים באירוע זה. כמו כן, נבקשך לפעול להטמעת החוקים והנהלים המסדירים את הטיפול בהפרות סדר בקרב שוטרי משטרת ישראל בכלל ושוטרי מרחב דרום, המועד לפורענות, בפרט.

בשל חומרת האירועים המתוארת במכתבנו, נודה להתייחסותך המהירה.

בכבוד רב,

טל חסין, עו"ד

העתקים :

עו"ד יהודה וינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה בפקס : 02-6467001

תני"צ שאול גורדון, היועץ המשפטי למשטרת ישראל, בפקס : 02-5898762

תני"צ דוד ביתן, מפקד מחוז דרום, משטרת ישראל, בפקס : 08-6464531

עו"ד דן אלדד, מנהל תחום בכיר (תפקידים מיוחדים), פרקליטות המדינה, בפקס : 02-6467039